

FOTOLIA

Prijava poreza na dohodak za 2013. godinu

Samostalne djelatnosti obveznici poreza na dohodak, za utvrđivanje primitaka i izdataka, primjenu poreznih olakšica te oporezivanje dohotka za 2013. godinu primjenjuju odredbe sljedećih poreznih propisa:

- *Zakona o porezu na dohodak* (Nar. nov., br. 177/04., 73/08., 80/10., 114/11., 22/12., i 144/12.)
- *Pravilnika o porezu na dohodak* (Nar. nov., br. 95/05., 96/06., 68/07., 146/08., 2/09., 146/09., 123/10., 137/11., 61/12., 79/13.)
- *Zakona o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu* (Nar. nov., br. 109/07. i 152/08.)
- *Uredbe o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu* (Nar. nov., br. 134/07.)

Osim navedenih propisa, Ministarstvo financija svake godine izdaje i „*Uputu o sastavljanju i podnošenju godišnje porezne prijave obveznika poreza na dohodak i obračunavanje godišnjeg poreza na dohodak*“.

Više o utvrđivanju godišnjeg dohotka od samostalne djelatnosti donosimo u nastavku.

Obračun godišnjeg poslovanja obrtnika za 2013. godinu sastoji se od nekoliko procesa koji proizlaze iz odredbi Zakona i Pravilnika o porezu na dohodak. Možemo ih podijeliti na:

- obračun amortizacije dugotrajne imovine
- utvrđivanje poslovnih primitaka i izdataka i zaključivanje Obrasca KPI
- utvrđivanje ostalih izdataka u vezi s poslovanjem obrtnika i slobodnih zanimanja
- primjenu poreznih olakšica i osobnih odbitaka.

Godišnja porezna prijava za 2013. g. predaje se na obrascu DOH, odnosno na obrascu DOH-Z za poduzetnike koji djelatnost obavljaju u supoduzetništvu.

Rok za podnošenje porezne prijave za 2013. godinu istječe 28. veljače 2014. godine.

Obračun amortizacije kod obrtnika

Temeljne odrednice obračuna amortizacije proizlaze iz odredbi Zakona o porezu na dobit iz prosinca 2004. (Narodne novine 177/04.).

Prije pregleda najvažnijih odredbi Zakona u vezi amortizacije, dajemo nekoliko temeljnih objašnjenja i preduvjeta vezanih uz obračun amortizacije dugotrajne imovine.

Pod pojmom „dugotrajna imovina“ smatraju se stvari i prava čiji je pojedinačni trošak nabave veći od 3.500,00 kuna i vijek trajanja duži od godinu dana.

Stvari i prava niže nabavne vrijednosti smatraju se sitnim inventarom i ne podliježu obračunu amortizacije, već se jednokratno otpisuju i knjiže u knjigu primitaka i izdataka uz pridržavanje temeljnog načela blagajne (plaćenih računa). Dugotrajna imovina dijeli se na materijalnu i nematerijalnu imovinu.

Amortizirati se može samo dugotrajna imovina evidentirana u Popisu dugotrajne imovine, koji je ujedno jedna od temeljnih poslovnih knjiga fizičkih osoba koje obavljaju samostalnu djelatnost i obveznici su poreza na dohodak. Zakon o porezu na dohodak u članku 24. pobliže regulira način i kriterije evidentiranja dugotrajne imovine u Popisu dugotrajne imovine (Obrazac DI).

Potrebno je naglasiti da amortizaciji podliježe samo potrošiva dugotrajna materijalna i nematerijalna (samo ako je plaće-

na) imovina. Amortizaciji ne podliježu zemljišta, šume i slična obnovljiva prirodna bogatstva, financijska imovina, spomenici kulture te umjetnička djela, iako se evidentiraju u Popisu dugotrajne imovine.

Za svaki predmet dugotrajne imovine amortizacija se obračunava pojedinačno.

Pritom se primjenjuje linearna metoda, uz korištenje propisanih amortizacijskih stopa. Sukladno čl. 12. st. 5. Zakona, godišnje amortizacijske stope utvrđuju se prema amortizacijskom vijeku, a za pojedine grupe dugotrajne imovine iznose:

- za građevinske objekte i brodove veće od 1000 BRT, (20 godina), 5%
- za osnovno stado, osobne automobile (5 godina), 20%
- za nematerijalnu imovinu, opremu, vozila, osim za osobne automobile, te za mehanizaciju (4 godine), 25%
- za računala, računalnu opremu i programe, mobilne telefone i opremu za računalne mreže (2 godine), 50%
- za ostalu nespomenutu imovinu (10 godina), 10%

Sve navedene godišnje amortizacijske stope mogu se podvstručiti, a više ne postoji mogućnost jednokratnog otpisa novonabavljene dugotrajne imovine.

Ujedno podsjećamo na način izračuna svote amortizacije (otpisa) za dugotrajnu imovinu koja je cijelu godinu bila u upotrebi:

$$\text{svota amortizacije} = \frac{(\text{nabavna vrijednost} \times \text{stopa amortizacije})}{100}$$

Ukoliko porezni obveznik-obrtnik koristi višu stopu amortizacije od najviše dopustive prema Zakonu, razlika amortizacije obračunate po toj višoj stopi i najvišoj dopustivoj stopi čini porezno nepriznat izdatak i nju se ne unosi u Knjigu primitaka i izdataka.

Obrtnik-porezni obveznik može, ukoliko procijeni da je iskorišteni vijek trajanja dugotrajne imovine duži od propisanog, primijeniti i stope amortizacije niže od propisanih Zakonom, a da to bude porezno priznati izdatak.

Ako obrtnik obračunava amortizaciju po nižim stopama od onih propisanih u čl. 12. st. 5. spomenutog Zakona, tako obračunata amortizacija smatra se i porezno priznatim izdatkom, ali se korisni vijek trajanja ovog sredstva produljuje.

Razlog primjene niže stope amortizacije je iskazivanje manjih poslovnih izdataka u KPI i sprečavanje nastanka gubitka od obrtničke djelatnosti.

Trošak amortizacije predmeta dugotrajne imovine priznaje se u porezni rashod/izdatak od prvog dana mjeseca koji slijedi nakon mjeseca u kojem je dugotrajna imovina stavljena u upotrebu.

Trošak amortizacije za prodanu, darovanu, na drugi način otuđenu ili uništenu dugotrajnu imovinu priznaje se u porezni rashod/izdatak do kraja mjeseca u kojem je dugotrajna imovina bila u upotrebi.

U slučaju prodaje, darovanja, otuđenja ili uništenja dugotrajne imovine preostali neamortizirani dio nabavne vrijednosti dugotrajne imovine priznaje se kao porezni rashod/izdatak u poreznom razdoblju u kojem je dugotrajna imovina prodana, darovana, otuđena ili uništena.

Ne priznaje se kao porezni rashod/izdatak amortizacija koja je već jednom obračunata na otpisanu dugotrajnu imovinu, što znači da se jednom otpisana dugotrajna imovina ne može više amortizirati.

Za razliku od teretnih vozila čiji su troškovi amortizacije i svi drugi troškovi u vezi s njima u cijelosti porezno priznati izdatak, porezni položaj osobnih automobila je drukčiji.

Osobni automobili koji se nalaze u Popisu dugotrajne imovine također se amortiziraju, no 30% amortizacije nije priznato kao izdatak, kao niti 30% drugih izdataka vezanih uz osobne automobile. U popisu dugotrajne imovine amortizacija se za te automobile obračunava u cijelosti te se u Knjizi primitaka i izdataka knjiži u stupcu 12 (izdatak u naravi). Nepriznati izdatak od 30% amortizacije knjiži se u stupcu 14, a razlika od 70% priznatog izdatka u stupcu 15 te se s ostalim izdacima

amortizacije iskazuje u Pregledu primitaka i izdataka. Priznaje se amortizacija za osobne automobile i druga sredstva za osobni prijevoz samo do nabavne vrijednosti 400.000,00 kuna po vozilu. Iznimno će se priznati i amortizacija iznad tog iznosa samo ukoliko to vozilo služi za registriranu djelatnost najma ili prijevoza.

Ako se dugotrajna imovina nabavlja na leasing, treba razlikovati da li se radi o financijskom ili operativnom leasingu. U Popis dugotrajne imovine unosi se samo imovina nabavljena na financijski leasing te se za nju obračunava amortizacija kao i za drugu dugotrajnu imovinu. Dugotrajna imovina uzeta na operativni leasing se ne amortizira, već se računi knjiže kao izdatak kad su plaćeni (načelo blagajne) kao i kod imovine uzete u najam.

Dugotrajna imovina ostaje evidentirana u Popisu dugotrajne imovine i nakon što je u cijelosti otpisana, sve do trenutka njezine prodaje, darovanja ili drugog načina otuđenja ili uništenja.

Utvrđivanje poslovnih primitaka i izdataka za 2013.

Prema Zakonu i Pravilniku o porezu na dohodak, porezni obveznici u svom poslovanju trebaju voditi propisane poslovne knjige:

- **Knjigu primitaka i izdataka**, Obrazac KPI za evidenciju o dnevnim i ukupnim poslovnim primicima i izdacima ostvarenim u poreznom razdoblju u gotovini, na žiro račun ili u naravi;
- **Popis dugotrajne imovine**, Obrazac DI, koji se vodi u slobodnim listovima, a koristi se kao obvezna evidencija stvari i prava (investicijskih dobara), koja služe za stjecanje dohotka, čije su pojedinačne nabavne vrijednosti ili troškovi proizvodnje veći od 3.500,00 kuna, a vijek trajanja im je duži od godine dana;
- **Knjigu prometa** (blagajničkih primitaka), Obrazac KPR, u koju porezni obveznik za svako prodajno mjesto ili radnju na kraju radnog dana, a najkasnije prije početka idućeg radnog dana, upisuje samo primitke ostvarene u gotovu novcu i čekovima građana;
- **Evidenciju o tražbinama i obvezama**, samo za račune koji su primljeni ili ispostavljeni s oznakom R-1 ili R-2 te koji su naplaćeni ili plaćeni negotovinskim putem. Evidencija o tražbinama i obvezama obvezno mora sadržavati najmanje podatke o rednom broju, nazivu kupca odnosno dobavljača, broju i nadnevku izlaznog odnosno ulaznog računa, izračunatom iznosu, nadnevku plaćanja/naplate te plaćenom odnosno naplaćenom iznosu.

Ukoliko porezni obveznik poreza na dohodak utvrđuje dohodak u paušalnom iznosu prema rješenju Porezne uprave, tada ne vodi navedene poslovne knjige već samo Knjigu prometa.

Napominjemo također da obrtnici i slobodna zanimanja koji su obveznici PDV-a trebaju voditi knjige ulaznih i izlaznih računa prema svim primljenim i izdanim računima, sukladno propisima o porezu na dodanu vrijednost. Na taj način nisu obvezni osiguravati podatke o potraživanjima i obvezama. Međutim, porezni obveznici koji knjige ulaznih računa vode prema plaćenim, odnosno neplaćenim računima, trebaju voditi evidenciju o tražbinama i obvezama (Obrazac TO).

Obrtnici u sustavu PDV-a mogu gotovinski promet upisivati u Knjigu primitaka i izdataka u jednom iznosu za cijelo obračunsko razdoblje (mjesec dana ili tri mjeseca), u rokovima propisanim za utvrđivanje obveze poreza na dodanu vrijednost. Ako nisu obveznici poreza na dodanu vrijednost, gotovinski promet mogu upisivati u jednom iznosu za prethodni mjesec. Obrtnici koji obavljaju djelatnost trgovine na malo obvezni su prema propisima o trgovini voditi Knjigu popisa robe u trgovini na malo te uz nju također ne moraju voditi Knjigu prometa.

FOTOLIA

Za potrebu utvrđivanja konačnog oporezivog dohotka i obračun poslovanja za 2013. godinu, porezni obveznici će koristiti temeljnu poslovnu evidenciju, Knjigu primitaka i izdataka. Za vođenje ove poslovne evidencije temeljno je načelo prema kojem se evidentiraju primici i izdaci tzv. „načelo blagajne“.

Načelo blagajne je utvrđeno člankom 12. st. 4. Zakona, što znači da se primici i izdaci od poslovnih događaja utvrđuju tek nakon primljenih uplata, odnosno izvršenih isplata. Međutim, događa se da priljevi, odnosno odljevi, nisu obavljani u novcu, nego u nekim drugim dobrima - tada ih treba utvrđivati i evidentirati kao primitke i izdatke u naravi. Kod toga se nenovčani primici utvrđuju prema tržišnoj vrijednosti, odnosno prema cijeni koja bi se ostvarila pri prodaji u uobičajenom poslovnom prometu, a nenovčani izdaci se utvrđuju prema cijenama nabave ili cijenama koštanja.

Dakle, dohodak se utvrđuje evidentiranjem razlike poslovnih primitaka i izdataka iz Knjige primitaka i izdataka (obrasca KPI).

Poslovnim primicima smatraju se sva dobra (novac, stvari, materijalna prava, usluge i dr.) koja imaju novčanu vrijednost i koja porezni obveznik primi obavljanjem obrtničke i druge djelatnosti koja se oporezuje kao obrt u poreznom razdoblju prema njihovoj tržišnoj vrijednosti.

Navedeni primici su rezultat obavljanja registrirane djelatnosti, dok se primici koji su nastali u ime i za račun drugoga (prolazne stavke) ne smatraju dohotkom i ne treba ih evidentirati u Obrascu KPI.

Treba napomenuti da postoji obveza vođenja jedinstvene Knjige primitaka i izdataka za slučaj da obrtnik, pored registrirane obrtničke djelatnosti, ostvaruje još i dohodak od imovine (npr. iznajmljivanja poslovnog prostora ili iznajmljivanja soba turistima). Prema odredbi članka 40. st. 4. Pravilnika, ako porezni obveznik obavlja samostalnu djelatnost i dohodak od te djelatnosti utvrđuje na temelju poslovnih knjiga, obavezan je i

dohodak od imovine koju daje u najam ili zakup utvrđivati na temelju poslovnih knjiga. To je obveza svih obrtnika u sustavu PDV-a te će biti obveznik PDV-a za sve stečene dohotke, pa prema tome i dohodak od imovine, a izdaci za dohodak od imovine mu se priznaju kao stvarni izdaci u poslovnim knjigama. Dakle, ne primjenom propisanog postotka od 30% za iznajmljivanje nekretnina.

U Knjigu primitaka i izdataka ne unose se podaci o drugim dohocima obrtnika kao što su primici na temelju ugovora o djelu ili autorskom honoraru, iako se i ovi primici moraju unijeti u godišnju poreznu prijavu. Kod obrtnika koji su obveznici PDV-a na takve se primitke treba obračunati PDV te ih unijeti u Knjigu ulaznih računa URA.

Poslovnim izdacima smatraju se svi odljevi dobara (novac, stvari, prava i usluge) nastali u poreznom razdoblju, a vezani su uz obavljanje djelatnosti. Razlikujemo izdatke koji su porezno priznati od onih koji su nepriznati, kao i odljeve novčanih sredstava koji se ne smatraju izdacima. Kao poslovni izdaci priznaju se samo oni izdaci za koje postoje uredne isprave i koji su izravno vezani uz ostvarivanje poslovnih primitaka. Između primitaka i izdataka mora postojati međuzavisnost, a polazi se od normativa (utroška materijala, energije i dr.), vodeći pritom računa o načinu rada i posebnosti djelatnosti. Za utvrđivanje povezanosti primitaka s izdacima poreznih obveznika koji se bave proizvodnom i uslužnom djelatnošću i koji nabavljaju reprodukcijski i potrošni materijal za obavljanje djelatnosti te za ugostitelje, propisano je obvezno vođenje posebne evidencije u kojoj se osiguravaju podaci o nabavi i uporabi reprodukcijskog i potrošnog materijala, za knjiženje u poslovne izdatke. Više o vođenju evidencije o nabavi i potrošnji reprodukcijskog i potrošnog materijala već smo više puta pisali u Obrtničkim novinama, a obveza proizlazi iz čl. 25. st.3. i 4. Pravilnika o porezu na dohodak, s obveznom primjenom od 1. siječnja 2006. godine.

Posebnu grupu izdataka čine naknade koje obrtnik može isplatiti sebi ili svojim radnicima, neoporezivo do propisanih iznosa, a to su npr.:

- naknada prijevoza na posao i s posla,
- naknada troškova službenog putovanja i dnevnice,
- naknada za odvojeni život,
- terenski ili pomorski dodatak,
- naknada za korištenje privatnog automobila (do 2,00 kn po prijeđenom kilometru),
- dar u naravi zaposleniku do 400,00 kn
- dar djetetu do 15 godina života (do 600,00 kuna),
- prigodne nagrade kao regres ili božićnica (do 2.500,00 kuna godišnje),
- jubilarne nagrade i otpremnine kod odlaska u mirovinu,
- potpore radniku zbog invalidnosti do 2.500,00 kuna godišnje, potpore za slučaj smrti radnika (do 7.500,00 kuna) ili člana uže obitelji radnika (do 3.000,00 kuna),
- potpora za novorođeno dijete do visine proračunske jedinice (do 3.326,00 kuna).

Pored navedenih porezno priznatih izdataka postoje izdaci koji se samo djelomično ili u potpunosti **ne priznaju kao porezni izdaci**. Takvi su izdaci navedeni u članku 22. Zakona o porezu na dohodak:

- izdaci za reprezentaciju - koji se priznaju u visini 30% (70% su nepriznati izdaci),
- izdaci vezani uz korištenje osobnih motornih vozila - koji se priznaju u visini 70% (30% su nepriznati izdaci, što uključuje i amortizaciju za ta vozila), osim izdataka za osiguranje vozila koji se priznaju u cijelosti,
- porez na dodanu vrijednost na vlastitu potrošnju te besplatne isporuke i drugi slični izdaci,
- izdaci za novčane kazne, osim ugovornih kazni,
- izdaci za isplaćene naknade, potpore i nagrade obrtniku iznad propisanih iznosa,
- ostali izdaci koji nisu u izravnoj vezi s obavljanjem samostalne djelatnosti.

Navedeni izdaci posebno se iskazuju u Knjizi primitaka i izdataka u stupcu 14 te se za njihov iznos umanjuje ukupan iznos priznatih izdataka u stupcu 15. Drugi nepriznati izdaci iz članka

FOTOLIA

22. stavka 1. točaka 2., 3. i 4. Zakona (porez na dodanu vrijednost na vlastitu potrošnju, besplatne isporuke, primici po osnovi naknada, potpora i nagrada iznad propisanih iznosa te dnevnica i troškova službenog putovanja obrtnika iznad propisanih iznosa), ne mogu se iskazivati u Knjizi primitaka i izdataka.

Za sve izdatke vrijedi pravilo iz čl. 22. st. 3. Zakona, tj. mogu se priznati samo ako su u **izravnoj svezi s obavljanjem djelatnosti**.

Porezne olakšice u godišnjem obračunu poreza

Od 2010. godine **ukinute** su sljedeće **porezne olakšice**:

- uplaćene premije životnog osiguranja s obilježjem štednje, dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, dopunskog, dodatnog i privatnog zdravstvenog osiguranja,
- stvarni troškovi zdravstvenih usluga,
- stambene potrebe (kupnja ili gradnja prvog stambenog prostora, održavanje postojećeg stambenog prostora i plaćena slobodno ugovorena najamnina).

Nabrojene porezne olakšice, koje su se djelomično koristile 2010. godine, više se ne priznaju u godišnjem obračunu poreza na dohodak za 2013. godinu.

Kao određena kompenzacija za ukinute porezne olakšice i dalje se primjenjuje **olakšica** za premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja (III stup) koju obrtnik-poslodavac uplaćuje u korist svojih radnika, uz njihov pristanak, tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu, koji je registriran u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje, do visine 500,00 kuna za svaki mjesec poreznog razdoblja, odnosno ukupno 6.000,00 kuna godišnje za 2012. godinu.

Bit ove porezne olakšice je u tome da će navedena premija dobrovoljnog mirovinskog osiguranja biti porezno priznati rashod (izdatak) poslodavcu i da se ne smatra plaćom (pa se niti ne oporezuje) do visine 500,00 kuna za svaki mjesec poreznog razdoblja, što na godišnjoj razini iznosi 6.000,00 kuna.

Pored toga, porezne olakšice koje porezni obveznici poreza na dohodak od samostalne djelatnosti mogu koristiti prilikom podnošenja godišnje porezne prijave su:

- dodatno umanjeno dohotka ili uvećanje gubitka od samostalne djelatnosti za plaće novozaposlenih osoba, za svotu državne potpore za obrazovanje i izobrazbu te za naučavanje za obrtnička zanimanja prema posebnim propisima, za svotu izdataka namijenjenih istraživanju i razvoju te za preneseni gubitak,
- osobni odbitak,
- umanjeno poreza na dohodak i prireza prema osnovi obavljanja samostalne djelatnosti na područjima posebne državne skrbi i u brdsko-planinskim područjima.

Godišnji porezni razredi poreza na dohodak

Izmijenjeni Zakon o porezu na dohodak od 1. ožujka 2010. godine donio je nove porezne razrede i novi mjesečni osobni odbitak koji je povećan na 2.200,00 kuna.

Porez na dohodak obračunava se po stopi od **12 %** na poreznu osnovicu do 2.200 kuna mjesečno, po stopi od **25 %** na razliku porezne osnovice iznad 2.200,00 do 8.800,00 kuna mjesečno i po stopi od **40 %** na razliku porezne osnovice iznad 8.800,00 kuna mjesečno

Porezni razredi za 2013. godinu

Porezna stopa	Porezna osnovica - godišnje
12 %	do 26.400,00 kn (do 2.200,00 x 12)
25 %	na idućih 79.200,00 kn (6.600,00 x 12)
40 %	na poreznu osnovicu iznad 105.600,00 kn (iznad 8.800,00 x 12)

Utvrđivanje dohotka - porezne osnovice

Na kraju godine potrebno je zaključiti knjigu primitaka i izdataka, a to zapravo znači da treba sve proknjižene primitke i izdatke za 2013. godinu u pojedinim stupcima knjige zbrojiti. Zbroj stupca 9 je iznos ukupno ostvarenih primitaka, a zbroj stupca 15 je iznos ukupno porezno priznatih izdataka, što uključuje i prethodno proknjiženu amortizaciju. Razlika tako

utvrđenih primitaka i izdataka čini dohodak ostvaren u 2013. godini.

Zbrojeni podaci upisuju se u poreznu prijavu i iskazuju u Izvatku iz poslovnih knjiga koji se prilaže poreznoj prijavi.

Međutim, ostvareni dohodak nije istovremeno i osnovica za plaćanje poreza, jer su poreznim propisima predviđene razne porezne olakšice i umanjenja porezne osnovice te se osnovica za oporezivanje utvrđuje, polazeći od dohotka koji je ostvaren i iskazan u poslovnim knjigama i godišnjoj poreznoj prijavi, na sljedeći način:

dohodak (ili gubitak) od samostalne djelatnosti obrta

(razlika primitaka i izdataka iz KPI)

+ ostvareni dohoci iz drugih izvora koji se mogu ili moraju prijaviti

= **Ukupni dohodak**

plaće novozaposlenih radnika

izdaci za školovanje i stručno usavršavanje zaposlenika i tih obveznika

izdaci za istraživanje i razvoj prema članku 57. Zakona

preneseni ukamaćeni gubici obrta po rješenju Porezne uprave za proteklih 5 godina

= **Dohodak nakon propisanih umanjenja**

osobni odbitak obrtnika (za sebe i uzdržavane članove obitelji)

ostali osobni odbici

= **Porezna osnovica**

Dohodak od zajedničke djelatnosti

Kod obavljanja obrta više obrtnika u zajedničkom obrtu, dohodak od zajedničke djelatnosti utvrđuje se kao jedinstveni dohodak svih supoduzetnika, prema podacima iz Knjige primitaka i izdataka koja se vodi za obrt kao cjelinu. Zajednički dohodak je i u ovom slučaju razlika ukupno utvrđenih primitaka i ukupnih izdataka u poreznom razdoblju, tj. u kalendarskoj godini.

Prijavu o utvrđenom dohotku od zajedničke djelatnosti sastavlja nositelj zajedničke djelatnosti i dostavlja je ispostavi Porezne uprave na području na kojem ima prebivalište ili uobičajeno boravište.

Prijava o utvrđenom dohotku od zajedničke djelatnosti dostavlja se prije godišnjih poreznih prijava svakog supoduzetnika i treba je podnijeti **31. siječnja 2014. godine za 2013. godinu**.

Rješenjem ili privremenim poreznim rješenjem utvrđuju se udjeli u zajedničkom dohotku svakog supoduzetnika u zajedničkoj djelatnosti, a tako utvrđene udjele u zajedničkom dohotku svaki od supoduzetnika je obavezan unijeti u svoju godišnju poreznu prijavu, koju predaje mjesno nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema mjestu svog prebivališta ili uobičajenog

boravišta. Udio svakog supoduzetnika u zajedničkom dohotku utvrđuje se prema prethodno zaključenom ugovoru (o ortakulku), a ako ugovor nije zaključen, zajednički se dohodak dijeli na jednake dijelove.

Porezna prijava poreza na dohodak za 2013. godinu

Tko obvezno podnosi godišnju poreznu prijavu:

- dohodak od samostalne djelatnosti,
- dohodak od nesamostalnog rada istovremeno kod dva ili više poslodavaca

- ako poslodavac, isplatitelj primitka ili sam porezni obveznik nije obračunao, obustavio i uplatio predujam poreza na dohodak i prirez porezu na dohodak

- godišnju poreznu prijavu obvezno podnosi i porezni obveznik ako je Porezna uprava zatražila da naknadno plati porez na dohodak

- porezni obveznici koji stječu dohodak neposredno iz inozemstva (sve vrste oporezivog dohotka) samo ako u tuzemstvu nisu plaćeni predujmovi poreza na dohodak i/ili su u tuzemstvu plaćeni u manjem iznosu od

iznosa koji se trebao obračunati u skladu s odredbama Zakona o porezu na dohodak

Koji porezni obveznici nisu obvezni podnijeti godišnju poreznu prijavu:

- koji ostvaruju dohodak od nesamostalnog rada samo kod jednog tuzemnog poslodavca ili više tuzemnih poslodavaca, ali ne istodobno
- koji ostvaruju dohodak od imovine i imovinskih prava, ali ga ne utvrđuju na temelju poslovnih knjiga
- dohodak od kapitala iz članka 30. Zakona
- dohodak od osiguranja iz čl. 31. Zakona
- drugi dohodak iz članka 32. Zakona, a pod uvjetom da nije obavezan podnijeti godišnju poreznu prijavu prema članku 39. Zakona

Porezni obveznici koji ne mogu podnijeti godišnju poreznu prijavu:

- za drugi dohodak po osnovi povrata doprinosa prema članku 33. Zakona
- za dohodak koji se u poreznom razdoblju oporezuje u paušalnom iznosu

Rok za podnošenje godišnje porezne prijave

Porezni obveznici koji su obvezni ili sami žele podnijeti godišnju poreznu prijavu za 2013. godinu obvezni su je podnijeti po isteku godine, najkasnije do kraja mjeseca **veljače 2014.** godine. Ako porezni obveznik iz opravdanih razloga (boravak na liječenju, elementarne nepogode, viša sila) propusti predati poreznu prijavu do kraja veljače 2013. godine, može predati zahtjev za povrat u prijašnje stanje i to u roku od osam dana od dana kada je prestao razlog koji je uzrokovao propuštanje podnošenja prijave. Po isteku roka od tri mjeseca od propuštenog roka podnošenja porezne prijave, porezni obveznik više ne može podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje, osim ako je propuštanje i tog roka bilo uzrokovano višom silom. O zahtjevu za povrat u prijašnje stanje nadležna ispostava Porezne uprave odlučuje zaključkom.

Mjesto predaje godišnje porezne prijave

- Porezni obveznici podnose godišnju poreznu prijavu ispostavi područnog ureda Porezne uprave koja je mjesno nadležna prema mjestu njegovog prebivališta ili uobičajenog boravišta.
- Za dohodak koji su ostvarili supoduzetnici zajedničkim obavljanjem djelatnosti, prijava se podnosi ispostavi područnog ureda Porezne uprave na čijem području se nalazi prebivalište ili uobičajeno boravište nositelja zajedničke djelatnosti.
- Ako je porezni obveznik u toku 2013. godine mijenjao prebivalište ili uobičajeno boravište, mjerodavnim se smatra ona općina ili grad u kojem je imao prebivalište ili uobičajeno boravište veći odnosno pretežiti dio godine.

Ispunjavanje porezne prijave (obrazac DOH)

U poreznu prijavu poreza na dohodak (obrazac DOH - u daljnjem tekstu: „porezna prijava“) porezni obveznik upisuje podatak o područnom uredu i ispostavi Porezne uprave nadležnoj prema njegovom prebivalištu ili uobičajenom boravištu.

Godišnja porezna prijava - obrazac DOH sastoji se od više listova za različite vrste dohotka i priloga UPO koji služi za izračun porezne obveze.

Prvi list porezne prijave sadrži podatke o poreznom obvezniku te se unose sljedeći podaci:

1. opći podaci koji se odnose na ime i prezime, ime roditelja, matični broj građana poreznog obveznika, mjesto, ulicu i kućni broj prebivališta ili uobičajenog boravišta u trenutku podnošenja prijave, podatka o promjenama prebivališta ili uobičajenog boravišta tijekom godine, oznaku područja posebne državne skrbi ili brdsko-planinskog područja, telefonski broj, broj žiro računa i naziv ovlaštene financijske institucije kod koje je otvoren te podaci o statusu umirovljenika i razdoblju umirovljenja tijekom godine i podaci o invalidnosti uključujući podatke o invalidnosti hrvatskih vojnih invalida iz Domovinskog rata.

2. podaci o uzdržavanim članovima obitelji - ako ih obrtnik uzdržava i koristi za njih osobni odbitak - a to su ime i prezime uzdržavanog člana, matični broj građana, srodstvo, naznaka da li se radi o invalidnom članu obitelji, razdoblju za koje se koristi osobni odbitak te postotak osobnog odbitka koji koristi obrtnik i s kime taj osobni odbitak dijeli.

3. podaci o uvećanju osobnog odbitka: rezidentima se, nakon propisanih uvećanja osobnog odbitka za vlastitu invalidnost/tjelesno oštećenje i uzdržavanje članova uže obitelji i djecu te njihovu invalidnost/tjelesno oštećenje, osobni odbitak odnosno neoporezivi dio dohotka može, pod Zakonom i Pravilnikom propisanim uvjetima, dodatno uvećati i za:

- iznose plaćene za obvezno zdravstveno osiguranje ako porezni obveznik nije drukčije osiguran, do visine propisanoga obveznog doprinosa za zdravstveno osiguranje (članak 36. stavak 10. Zakona) - **pod 3.1. Obrasca DOH**,
- darovanja dana u tuzemstvu u naravi i u novcu doznačenim na žiroračun, a u kulturne, odgojno-obrazovne, znanstvene, zdravstvene, humanitarne, športske i vjerske svrhe udruženjima i drugim osobama koje te djelatnosti obavljaju u skladu s posebnim propisima, do visine 2% primitaka za koje je u prethodnoj godini podnese na godišnja porezna prijava i utvrđen godišnji porez na dohodak. Iznimno, osobni odbitak se uvećava za darovanja dana iznad propisane visine, pod uvjetom da su dana prema odlukama nadležnih ministarstava o provedbi i financiranju posebnih programa i akcija, ali ne i za redovnu djelatnost primatelja darovanja (članak 36. stavak 12. Zakona) - **pod 3.2. Obrasca DOH**.

Bitno je naglasiti, dakle, redoslijed korištenja izdataka te

osobnog odbitka. Zakonom je propisan slijedeći redoslijed:

1. neoporezivi dio dohotka po osnovi osnovnog osobnog odbitka i dijela osobnog odbitka za vlastitu invalidnost i dijela osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te njihovu invalidnost,

2. neoporezivi dio dohotka po osnovi plaćenih doprinosa za zdravstveno osiguranje u tuzemstvu i danih darovanja (neovisno o redoslijedu).

Slijede listovi u koje se unose podaci o ostvarenom dohotku i uplaćenim predujmovima poreza, prema vrstama dohotka, svi pod točkom **4. podaci o dohotku i plaćenom predujmu poreza i prireza**, a obuhvaćaju podatke o dohotku:

- 4.1. od nesamostalnog rada (plaća i/ili mirovina)
- 4.2. od samostalne djelatnosti (obrt, poljoprivreda, slobodne djelatnosti)
- 4.3. od imovine i imovinskih prava
- 4.4. od kapitala,
- 4.5. od osiguranja,
- 4.6. drugi dohodak (članova tijela, autorskih naknada, ugovora o djelu, i sl. na temelju potvrda isplatelja),
- 4.7. inozemni dohodak.

Dohodak od djelatnosti obrta unosi se u list pod nazivom **DIO SD** (samostalna djelatnost) kao podatak o ostvarenom dohotku/gubitku obrtnika pojedinca ili njegovom udjelu u zajedničkom dohotku. Dohodak ostvaren samostalnim obavljanjem obrta upisuje se pod 4.2.1. u stupac 2 kao dohodak pojedinca, a dio dohotka ostvaren u zajedničkom obrtu upisuje se u stupac 5 uz naznaku matičnog broja građanina za nositelja zajedničke djelatnosti u stupcu 4. Ukoliko je obrtnik ostvario dohodak u nekoliko obrta, podatak za svaki ostvareni dohodak (samostalno ili u zajedničkom obrtu) unosi u poseban redak ovog dijela porezne prijave, a svi ostvareni dohoci od obavljanja obrta zbrajaju se u stupcu 7, odnosno u stupcu 6 ako je u poslovanju ostvaren gubitak.

Pojedinačno iskazani podaci za umanjena dohotka (uvećanje gubitka), pod 4.2.4. za plaće novozaposlenih radnika, nagrade učenicima za naukovanje, izdatke za školovanje i stručno usavršavanje i izdatke za istraživanje i razvoj, zbrojno se prenose u stupac 3 pod 4.2.1.

U nastavku, pod 4.2.5. se unose i podaci o prenesenom gubitku, kao i izdvojeni podaci o dohotku ostvarenom na područjima posebne državne skrbi i/ili brdsko-planinskim područjima za koji su propisane olakšice.

U stupac 8 pod 4.2.1. unose se podaci o plaćenim predujmovima poreza i prireza.

5. podaci o ukupnom iznosu svih oblika dohotka koje je obrtnik ostvario tj. njihov zbroj i zbroj ukupno uplaćenih iznosa poreza na dohodak i prireza tijekom godine. Ako je obrtnik ostvario samo dohodak od obavljanja obrta, ovdje upisuje isti iznos kao pod 4.2.1. Ako je tijekom 2013. godine obrtnik ostvario gubitak od obavljanja obrta (negativni dohodak), a nije ostvario druge oblike dohotka ili ih nije ostvario u visini dovoljnoj za pokriće ovoga gubitka i/ili iskazao u godišnjoj poreznoj prijavi, podatak pod 5. iskazuje se predznakom minus „-“.

6. podaci o umanjenjima ostvarenog dohotka - 1. Plaće novozaposlenih osoba, 2. Državne potpore za obrazovanje i izobrazbu te za naukovanje za obrtnička zanimanja prema posebnim propisima, 3. Izdaci za istraživanje i razvoj, 4. Preneseni gubitak nakon umanjenja iz prethodnih točaka, koji je rezident po osnovi obavljanja samostalne djelatnosti ostvario u tuzemstvu.

7. popis priloženih isprava - obrtnik obvezno prilaže **izvadatak iz poslovnih knjiga** s pregledom primitaka i izdataka i Popis dugotrajne imovine (**obrazac DI**), a ostale dokumente ovisno o vrstama ostvarenih dohodaka koje prijavljuje u poreznoj prijavi te vrstama olakšica i umanjenja koje koristi.

8. napomene - bitne za utvrđivanje porezne obveze, a koje nisu kao podatak iskazane na drugom mjestu u poreznoj prijavi.

9. utvrđivanje poreza i prireza za 2013. godinu u prilogu **UPO** je dio porezne prijave koji se može, ali ne mora popunjavati. Ipak, svakom je obrtniku vjerojatno interesantno izračunati kolika će mu biti obveza za plaćanje poreza na dohodak, odnosno ima li pravo na povrat poreza, a to se utvrđuje upravo popunjavanjem ovog dijela porezne prijave.

Kao prvo, upisuje se rekapitulacija iznosa osobnih odbitaka za obrtnika i uzdržavane članove obitelji po mjesecima i zbrojno te osobnih odbitaka za zdravstvo, stanovanje ili darovanja, kao i zbroj ukupnog godišnjeg osobnog odbitka.

Sljedi utvrđivanje godišnje porezne osnovice i to tako da se od ukupnog godišnjeg dohotka (od obrta prema poslovnim knjigama, ali i dohodaka iz drugih izvora ako su ostvareni i prijavljeni u prijavi) oduzme iznos osobnog odbitka. Dobivena razlika je godišnja porezna osnovica.

Na ukupno utvrđeni iznos poreza obračunava se još i prirez, po stopama koje su utvrđene propisima gradova i općina.

Kad se na kraju usporede i oduzmu iznosi uplaćenih predujmova i utvrđene obveze za plaćanje poreza, utvrđuje se da li obrtnik ima po poreznoj prijavi obvezu plaćanja razlike poreza na dohodak, ili može zatražiti povrat preplate kroz predujmove više plaćenog iznosa poreza na dohodak.

Sukladno čl. 15. Općeg poreznog zakona, godišnju poreznu prijavu obvezno potpisuje porezni obveznik, njegov opunomoćenik ili porezni savjetnik, čime jamči za istinitost i vjerodostojnost, u prijavi iskazanih podataka.

Plaćanje utvrđenog poreza/povrat preplaćenog poreza

Od utvrđene ukupne svote poreza na dohodak za godinu za koju se utvrđuje, odbijaju se predujmovi poreza koji su plaćeni u toku iste godine. Za samostalne djelatnosti obrta i slobodnih zanimanja to znači da će se od utvrđene godišnje porezne obveze odbiti plaćeni porez na dohodak na žiro račun, sukladno Naredbi o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih

doprinosu te prihoda za financiranje drugih javnih potreba.

Razlika može biti:

- pozitivna, pa porezni obveznik treba platiti razliku poreza u roku petnaest dana od dana dostave rješenja o utvrđenom porezu. Poreznu obvezu treba platiti računom kod ovlaštenih ustanova za platni promet na kojima porezni obveznici vode novčana sredstva;
- negativna, kada dođe do preplate poreza, pa porezni obveznik može zahtijevati pisanim putem povrat, a kao ne zahtijeva tada se preplaćena svota uračunava u predujam poreza tekućeg poreznog razdoblja. Porezna uprava neće vratiti preplaćeni porez ako se utvrdi da porezni obveznik ima dospjelih i neplaćenih poreza ili drugih davanja koja naplaćuje npr. PDV, doprinose za zdravstveno i mirovinsko osiguranje, posebne poreze i dr. Za povrat više plaćenog poreza obrtnik mora podnijeti zahtjev u roku od petnaest (15) dana od dana dostave rješenja o utvrđenom porezu za 2013. godinu. Povrat više plaćenog poreza i prireza Porezna će uprava izvršiti negotovinski na žiro račun obrtnika otvoren kod organizacije ovlaštene za platni promet kojega su naveli u godišnjoj poreznoj prijavi.

Ostali obračuni i obveze obrtnika i slobodnih zanimanja

Uz godišnji obračun i prijavu poreza na dohodak, porezni obveznici obrtnici i slobodna zanimanja najkasnije do 28. veljače 2014. godine podnose za prethodnu godinu i sljedeće obračune:

1. Konačan obračun poreza na dodanu vrijednost na Obrascu PDV-K
2. Konačan obračun članarine turističkim zajednicama na Obrascu TZ
3. Obračun spomeničke rente na Obrascu SR
4. Obračun komorskog doprinosa na Obrascu KD

Neven Završki